

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

<p>Predplatná cena : Na celý rok — — 4 koruny — hal. Na pol roka — — 2 „ — „ Na štvrt roka — — 1 „ — „ <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor : Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Majiteľ a vydavateľ : JÁN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo : Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 21. szám. <i>sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify. Rukopisy sa nazpak nedávajú.</i></p>
--	---	---

Kardinál Klaudius Vaszary.

V balatonfüredskom letovníku, kde v úplnej utiablosti cez viacej rokov v nepretrženej modlitbe žil, v piatok 3. septembra o 1. hodine popoludní Stvoriteľovi dušu svoju vrátil Kardinál Klaudius Vaszary, nekďajší knieža primas uhorský a arcibiskup ostrihomský.

O blahonosnom, pokoja milovnosťou a dobročinnosťou zvlášte vynikajúcom živote v Pánu zosnulého arcipastiera podávame nasl. úryvky:

Klaudius Vaszary narodil sa 12. februára r. 1832. v Keszthelyi, Jeho otec ako chudobný kožušník syna svojho chcel dať na remeslo. Malý Klaudius ale už od útleho detinstva obľuboval knihy a miesto dielne usilovne navštívival gymnásium keszthelyských praemonštratensov. Po odbavení siestej triedy gymnasiálnej, pešo šiel do Balatonfüredu a tam sdržujúceho sa arciepáta benediktínov prosil, aby ho prijal do rádu benediktínskeho. Ako novicius benediktínov oblečený bol 15. septembra r. 1847. a 6. júna 1854. slávnostne zložil professiu. Roku 1855. dňa 26. mája ako profesor komárňanský vysvätený bol za kňaza. Po dvojročnom účinkovaní v Komárne vymenovaný bol za profesora na gymnásium v Pápe. Ztadiaľ roku 1861. preložený bol na gymnásium v Ostrihome, kde počas osemročného účinkovania napísal a vydal: «Dejepis Sveta» a «Dejepis Uhorska». Arciepát pannonh. vynikajúceho profesora ostrihomského potom vymenoval za direktora benedik-

tínskeho gymnásia do Rábu, kde spísal a vydal viaceré historické diela.

Roku 1885. po smrti arciepáta Chrisostoma Kruesza, zpomedi troch kandidátov rádu, jeho veličenstvo kráľ Vaszaryho vymenoval za arciepáta Pannonhalmu a ako taký inštalovaný bol 21. septembra, z ktorej príležitosti ku podpore kostolov, škôl a zvlášte chudobných obetoval 21.000 zlatých. Ako arciepát zvláštnou pečlivosťou sledoval účebné a dobročinné ústavy na území arciepátstva ležiace a na uznanie blahonosného jeho účinkovania jeho veličenstvo kráľ r. 1891. vyznačil ho Veľkým Krížom rádu Franca Jozefa.

Dňa 27. októbra 1891. jeho veličenstvo kráľ Vaszaryho vymenoval za knieža-primasa Uhorska a arcibiskupa ostrihomského. Ako knieža-primas Uhorska za heslo vyvolil si «Pax», svet oblažujúci pokoj a tomuto zodpovedne riadil celé svoje panovanie. Za zvláštnu úlohu svätého povolania svojho považoval podporovanie chudoby. Počas jeho arcipastierstva od roku 1891. do roku 1902. ku podpore kostolov a škôl na ciele patronátske vydal 546.000 korún. Z príležitosti jeho zlatej sv. omše na kultúrne a dobročinné ciele obetoval 300.000 korún.

Následkom neustálej chorľavosti 20. novembra 1912. s dovolením svätého otca Pápeža a jeho veličenstva kráľa zriekol sa vysokej hodnosti knieža primasa a arcibiskupstva a zcela utiahly od sveta, príkladnou trpezlivosťou znášajúc bolasti dlhej chorľavosti, žil Bohu, v ktorom ako apoštol pokoja jedine hľadal pokoj a ktorý aj dobročinnnej duši, verného sluhu svojho zaiste udelí večného pokoja.

Hold Uhorska jeho Veličenstvu.

Členovia deputácie stolíc a miest, ktorá 2. septembra ustanovila sa pred jeho veličenstvom, v stredu popoludní o pol 3. hodine z budapeštianskeho východného a západného nádražia na osobitých vlakoch odcestovali do Viedne, kam na východné nádražie, ktoré bolo ozdobené palmami a uhorskými, horvatskými a rakúskymi zástavami, prvý vlak došiel večer o 6. hodine 50 minútach. Ačpráve úradného víťania nebolo, na perrone predsa bolo mnoho popredných osobností. Z vlaku prví vystúpili ministerpredseda gróf Štefan Tisza, minister honvédstva barón Hazai a jeho eminencia kardinál, knieža primas dr. Ján Csernoch. Hlučné éljenovanie privítalo hosťov, ktorí sa v dlhom rade kočov cez Prinz Eugen strasse zaviezli do mesta. Viedeňské obecnstvo, ktoré na oboch bokoch ozdobenej ulice v hustých radoch bolo shromaždené, srdečne oslavovalo uhorských hosťov, ktorým do kočov ženské hádzaly kvety. Druhý vlak s uhorskými hosťami o 7. hodine 5 minútach došiel na viedeňské východné nádražie a členom deputácie, ktorí na tomto vlaku prišli do Viedne, obecnstvo tiež pripravilo srdečné ovácie.

Večer o 9. hodine v palote priemyselníkov bol večierok, na ktorý rakúsky ministerpredseda gróf Stürgh pozval uhorských hosťov a početné popredné osobnosti Rakúska. Na večierku rakúsky ministerpredseda povedal reč, v ktorej po privítaní uhorských hosťov hovoril, že sa v pragmatickej sankcii zakorenená vznešená myšlienka spoločnej obrany v terajších ťažkých časoch najlepšie dokázala, keď sme my spolu s našimi vernými spojencami celému svetu ozbrojených nepriateľov vstave vzdorovať. Práve tieto časy najlepšie dokazujú, čo môže Rakúsko-Uhorsko urobiť jedno za druhé.

Na reč rakúskeho ministerpredsedu odpovedal uhorský ministerpredseda gróf Štefan Tisza, ktorý hovoril, že zastupiteľov uhorských stolíc a miest také city doviedly do ich kruhu, v ktorých sa jedným cítiť byť s nimi a tento cit je i vrelým citom súdruhov, ktorý teraz na začiatku druhého roku vojny spája obyvateľov Rakúska a Uhorska. V terajšom veľkom zápase preto víťazíme, bo sme mocní a jednotní. Ale

nezabúdajme, že keď sme takí jednotní teraz, aby sme nabudúce i v časoch pokojnej práce boli jednotní, vtedy naša monarchia bude mať takú vážnosť, že nikto nebude mať chuti nehanebnou rukou siahnuť po jej bezpečnosti.

Reč ministerpredsedu prijali s hlučným súhlasom a potleskom a ministerpredsedovi pripravili srdečné ovácie.

Účastníci večierka potom za dlhší čas ostali spolu.

Prijatie deputácie 2. septembra bolo skvelé, panovnícke, uprostred pompy a ceremonii, aké bývajú počas najvýznamnejších udalostí. Hold deputácie jeho veličenstvu zápalistou rečou predniesol ministerpredseda gróf Štefan Tisza.

Po utíchnutí dlhotrvajúceho hlučného éljenovania jeho Veličenstvo na pozdrav uhorského ministerpredsedu odpovedal:

Moje panovnícke povinnosti od vypuknutia vojny, ku Mójmu uprimnému poľutovaniu, hatia ma, aby som prišiel do Mójho uhorského sídelného mesta. Tým väčšia je Moja radosť, že Vy, ako zástupci právomocností Uhorska a jeho spolukrajín, ustanovili ste sa tu predo Mnou.

Výraz Vášho holdu, ako novší skvelý prejav vernosti a oddanosti uhorského a horvatského národa hlboko Ma dojíma.

Medzi najväčšie radosti Mójho panovania patri, že za *spoluúčinkovania výtečných uhorských štátnikov* podarilo sa, s odstránením cez stola obnovených sa nedorozumení medzi korunou a národami, ako aj medzi uhorským štátom a ostatnými Mojimi kráľovstvami a krajinami, *požehnané spoluúčinkovanie na stálom základe zabezpečiť.*

V dnešných veľkých navštíveniach lepšie než inokedy vysvitlo, že toto dielo smierenia a vyrovnania ducha Mojich národov, zvlášte aj národov Mojej uhorskej koruny cele preniklo.

Keď nás naši nepriatelia s podmaňujúcim úmyslom napadli, uhorský a horvatský národ cítiac sa jedným s korunou, v bratskom závození s ostatnými Mojimi národami, s oduševnenou odhodlanosťou a s úplným napnutím svojich síl na Moje volajúce slovo pustil sa do boja proti presile na nás sa vrhajúcej.

Umlkol v krajine každý politický nesvár; všetky národnosti krajiny splynuly v plamennej, ku každej obeti hotovej láske ku vlasti.

S hrdou radosťou vidím skveť sa v tomto obrovskom boji od predkov zdedené vojenské cnosti uhorského a horvatského národa v ich hrdinských skutkoch obnovenie sa dávnej vojenskej slávy týchto dvoch bratských národov.

Hlbokou vďakou Ma naplňuje, že tí, čo doma zostali, so stupňovaným plnením svojich občianskych povinností, so zmužilým znášaním úderov zapríčinených vojnou a oddanou obetavou starostlivosťou o tých, ktorých vojna urobila nešťastnými, výdatne napomáhajú našu záležitosť.

Istá je Moja nádej, že Moje hrdinské voje, s hrdinskými spojencami vybojujú statočný, trváci, zabezpečený pokoj a že uhorský štát a v ňom spojené dva národy v znova terajšími spoločnými bojami a spoločnými obeťami posvätenom historickom sväzku s ostatnými Mojimi národami v sile a v auktorite zveladený bude môcť požívať požehnanie pokoja.

Dôverujem vo Všemohúcom, že koruna svätého Stefana, ktorú múdrosť a sila predkov v búrach stololetí vedela zachrániť, po dnešných navštíveniach obklúčená novou slávou, vo zveladenom lesku bude sa skveť budúcim blaženejším pokoleniam.

Za vaše ustanovenie a za váš hold prijmite Moju srdečnú vďaku a zaneste domov prejavenie Mojej, z hlbín srdca Môjho plynúcej vďaky za verné a hrdinské držanie sa národa.

Na odpoveď kráľovu dvoranou ozvaly sa dlhotrvanlivé výkriky Éljen! a Živio!

Po utišení holdujúcich ovácií, jeho veličenstvo oslovením vyznačil jednotlivých členov deputácie.

Knieža-primasa kardinála Csernocha pýtal sa jeho veličenstvo, že ako sa má, potom poznamenal, že sa veľmi teší, že dedič trónu arciknieža Karol Franc Jozef a jeho manželka navštívili v Ostrihome knieža-primasa.

Po zakončení rozhovoru s členami uhorskej deputácie, holdovanie horvátskej deputácie jeho veličenstvu predniesol horvátsky bán baron Iván

Skerlec, na čo jeho veličenstvo milostive odpovedal.

Holdujúca deputácia zo Schönbrunna po tej istej ceste, po ktorej prišla, zaviezla sa na viedeňský mestský dom, na ktorom vialy aj početné uhorské nacionálne zástavy. Zástup i teraz sa oduševňoval a éljenoval deputátom. Mestský dom bol utešene okrášlený. Členovia deputácie shromaždili sa vo veľkej dvorane na prvom poschodí, kde boli prítomní spoloční ministri, členovia rakúskej vlády a početní hodnostári.

Viedeňský mešťanosta Weisskirchner pozdravil svojho budapeštianskeho kollegu Bárczyho, ktorý ďakoval za pozdrav, načo prehovoril aj záhrebský mešťanosta Holjac.

Popoludní o 3. hodine vo Wiener Konzerthause na počtu hostov bol obed. Na obede prvú zdravicu vyniesol ministerpredseda gróf Tisza na jeho veličenstvo kráľa.

Zatým odznely ešte početné zdravice. Reči povedali čanadsky biskup Július Glattfelder, rakúsky ministerpredseda gróf Stürgh, uhorský ministerpredseda gróf Štefan Tisza, ktorý pripil na blahobyť Horvatska, horvatský bán barón Skerlec, kaločský arcibiskup Várady, minister a latere barón Roszner a viedeňský mešťanosta Weisskirchner.

Potom sa členovia holdujúcej deputácie odobrali od svojich hostiteľov a zaviezli sa na nádražie. Zástupy obecnstva odchodiacim hostom opäť pripravili srdečné ovácie.

Členovia uhorskej vlády a veľká časť členov holdujúcej deputácie na osobitých vlakoch večer odcestovala do Budapešti; jedna časť členov deputácie na lodi odcestovala z Viedne.

Udalosti svetovej vojny.

Vojna proti Talianom.

Boje okolo Flitscha.

Úradná zpráva z talianskeho bojišťa vydaná 27. augusta.

Na talianskom bojišti včera len okolo Flitska byly významnejšie boje. Naše čaty tu odrazily nepriateľský útok, podujatý proti našim údolia brániacim posiciam.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Zmarené útoky Talianov na prímorskom fronte.

Úradná zpráva z talianskeho bojišťa vydaná 28. augusta.

Na prímorskom fronte nepriateľ dnes v noci a na úsvite na viac miestach pokúsil sa útočiť, *ale sme ho všade odbili*; tak od Polazzo východne, pri San Martino, na doberdovskej planine, od tolmeinského predmostia severne pri našich posíciach na výšinách. Okolo Flitscha boj ešte trvá. V Tyrolsku, od údolia Sagany severne, Taliani blížia sa ku našim posíciam.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Taliani marne útočili mínami proti gorickému predmostiu.

Úradná zpráva vydaná 29. augusta.

Na fronte Isonzova rozsiahlosť a prudkosť osihotených útokov Talianov včera vzrástla, ale ako riadne, *nikde nedosiahli zdaru*. Na doberdovskej rovine pozde večer a proti Monte dei sei Busi namerený, silnou delostreleckou palbou pripravený útok sme odrazili.

Predpoludním dva mobilné zemebrancecké pluky urobili štyri útoky proti Monte San Michele. Taliani na jednotlivých miestach vnikli do našich streleckých zákop, ale sme ich všade *s ťažkými ich ztratami znova vyhnali z nich*. Nepriateľ proti gorickému predmostiu nedávno mínami začal útočiť, *ale naši hadzači mín a naše batterie zničily všetky míny, ktoré sa sblížily k nášmu frontu*. Tolmeinské predmostie celý deň stálo pod prudkou delostreleckou palbou; za týmto nasledoval útok dvoch plukov a dvoch alpinských bataillonov. Naši v ručnom boji útočiacich odbili. Podobne nemalo zdaru viac proti mostu od Tolmeinu západne a od tohto priechodného miesta proti severne ležiacim územiám chystaných útokov, ako ani proti frontu Mrzli Vrch Sljeme urobené štyri útoky.

Proti územiu okolo Flitscha značnou válečnou silou probovaný útok dostal sa na mrtvý bod. Tu, ako vôbec všade, *naše posície ostaly v moci ich smelých obrancov*.

Na korutánskej hranici panuje obstojné ticho. Na tyrolskom pohraničnom vidieku delostrelecký boj s meniacou sa prudkosťou trvá ďalej.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Menšie boje na talianskom území.

Úradná zpráva z talianskeho bojišťa, vydaná 30. augusta.

Taliani včera celý prímorský front držali pod delostreleckou palbou meniacej sa sily. Ich pechota na viac miestach probovala sblížiť sa ku našim posíciam a pokúsila sa aj o menšie útoky, *ale sme ich, ako vždy, odbili*. Na korutánskom a tyrolskom pohraničnom vidieku položenie je nezmenené.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Nevýznamné boje na talianskom fronte.

Úradná zpráva z talianskeho bojišťa vydaná 31. augusta.

Na juhozápadnom fronte talianskeho bojišťa ani včera neboly väčšej významnosti boje. Pri San Martino dve do predku vytrhnutia nepriateľa a okrem toho proti južnej čiasťke tolmeinského predmostia dva útoky a jeden jeho útok proti našej posícii, dolinu vedľa Flitschu brániacej, sme odbili.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Položenie sa nezmenilo.

Úradná zpráva z talianskeho bojišťa vydaná 1. septembra.

Na talianskom bojišti položenie je nezmenené.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Vojna proti Rusom.

Rusi cúvajú ku Minsku.

Úradná zpráva z ruského bojišťa, vydaná 27. augusta.

Pri Brest-Litovsku porazené ruské vojská cúvajú na oboch stranách ku Minsku vedúcej železnice. Čaty arcikniežata Jozefa Ferdinanda včera predpoludním na brehu Lesny *pretiahly cez mesto Kamieniec—Litovsk, ktoré stojí v plameňoch*. Nemecké čaty od západu a juhu v smere Kobrina pokračujú v prenasledovaní nepriateľa.

Pri Koweli, Wladimir-Wolyňskijom a vo východnej Haliči niet nič nového.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Vo východnej Haliči prelomili sme front Rusov. 6000 zajatcov.

Naše armády vo východnej Haliči včera pozdĺž Zlotej Lipy na viac miestach *prelomily od týždňov silne vystavený front Rusov*. Tento boj prebojovaly na mieste prvých veľkých bitiek, ktoré na počiatku vojny od Lembergu východne byly svedené a sú bohaté na slavné pamiatky, teraz okolo prvého výročitého dňa týchto bitiek. Jak od Przemyslian východne, tak od Podhajee a Monasterzysky západne *vnikli sme do nepriateľských čiar*. Medzi Gologory a Brzežanmi *ruské posície v dĺžke 30 kilometrov sme zaujali*, pri ktorej príležitosti medzi Gologory a Dunajovom rakúsko-uhorské pluky, v blízkosti Brzežian však naši s nemeckými čatami spojene šli na útok. Zbitý nepriateľ *zanechal 20 dôstojníkov a 600 mužov jako zajatcov* a marne sa pokúsil, aby vzaté mu posície protiútokom späť si zadovážil. *Dnes Rusi na celom tomto fronte začali cúvať*.

Od Wladimir-Wolyňskijho východne tiež sa vyvinul boj väčších rozmerov. Armáda poľného zbrojmajstra Puhallu nepriateľa odbila smerom ku Lucku a prena-

sleduje ho. Naši spojenci od pripjetských močarisk severne, od juhu a západu *blížia sa k mestu Kobrin*. Pri Kamienci Litovskom zápasiace rakúsko-uhorské čaty nepriateľa vybily z jeho od mesta severne a východne nachodiacich sa posícií.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Na 250 kilometrovom fronte zlomili sme silu nepriateľa. 10.000 zajatcov.

Úradná zpráva z ruského bojišťa vydaná 29. augusta.

Naše pri Wladimír-Wolyňskij a pozdĺž Zlotej Lipy vydobité zdary silu nepriateľa zlomily na 250 kilometrov dlhom fronte.

Na všetky strany horiace dediny a rozbúrané osady označujú cestu, kade Rusi cúvajú. Počet ruských zajatcov vzrástol na 10.000 hláv.

Čaty generála jazdy baróna Pfanzer-Baltina, z ktorých pri predvčerajšom prelomení vyzkúsené horvátske pluky a meno maršalla arcikniežata Fridricha 52. cisársky a kráľovský pluk podaly novšie dôkazy svojej chrabrosti, nepriateľa prenasledujú ku Bučaču.

Z nemeckých a rakúsko-uhorských čiat pozostávajúca armáda generála grófa Bothmera cez Podhajce a ku Zborowu napredujú.

Mesto Zlocow, ktoré Rusi podpálili, *obsadila armáda generála jazdy Böhm-Ermolliho.*

Armádne sbory poľného zbrojmajstra Puhallu viac zadných vojov nepriateľských odrazily a ku Lucku cúvajúcim Rusom idú za pätami.

Pri Kobrine, kde naši spojenci získali priestor, už len na severovýchod vedúce cesty stoja Rusom ku službe. Rakúsko-uhorské čaty na okolí Seresowa prišli na juhovýchodný kraj Bielowieskaja—Pusca.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Nepretržené napredovanie našich čiat a cúvanie Rusov.

Úradná zpráva z ruského bojišťa vydaná 30. augusta.

Armády generálov Pfanzer-Baltina a Bothmera *včera po Strypu postúpily napred.* Nepriateľ na viac odsekoch územia pokúsil sa zastaviť prenasledovanie, ale sme ho všade zahnali. Zvlášte pri potoku Koropiec bolo treba zlomiť mimoriadne tvrdošijný odpor. Čaty generála Böhm-Ermolliho od Zlocowa východne a v čiare Bialykamen—Toporow—Radziechow dostaly sa voči vojskom silne naplneným posíciám; *napadly nepriateľa a na početných miestach frontu ho odbily.*

Vo Volhynii naše ku Lucku postúpivšie čaty znova podmanily priestor. Swinjuchy a iné húže nate bránené obce *vytrhly z moci nepriateľa.*

Na území Bielowieskaja-Pusca tiež cis. a kráľovské čaty pri Seresowe zbily a smerom ku Pruzany prenasledujú Rusov.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Napredovanie ku Lucku. — Nepriateľ cúva na celom fronte. — Hrdinstvo budapeštianskej divízie.

Úradná zpráva vydaná 31. augusta.

Severne a severovýchodne od Lucka odporujúce ruské sily za prudkých bojov zpiatky sme zahnali k juhu. Zajali sme 12 dôstojníkov a viac ako 1500 obecných vojakov, ukoristili sme 5 strojových pušiek, 5 rušňov, 2 železničné vlaky a veľké množstvo válečného vystrojenia.

Naše čaty aj vedľa Swinjuchy, Gorochow, Radziechowa a Turze Rusov prinútily, aby ďalej cúvali. Južne od Radziechowa *pluky budapeštianskej cis. a kráľovskej pešej divízie zvyklým hrdinstvom, útokom zaujali jednu pevne zašiancovanú obrannú čiaru.*

Pozdĺž Strypy trvá boj o vynútenie priechodu, Rusi tu na niektorých miestach tvrdým odporom prekazujú napredovanie prenasledujúcich ich našich čiat.

Vedľa Dojestra a na hranici Bessarábie nič nového.

Od Kobrina severne bojujúce naše sily *napredovaly po Pruzany na hornom toku Muchawiec.*

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Pevnosť Luck sme zaujali. — Východno-haličský ruský front sme znova prefali. — Od mája zaujali sme viac ako jeden million Rusov.

Úradná zpráva z ruského bojišťa vydaná 1. septembra.

Pevnosť Luck je od verajška našou. Meno arcikniežata Rajnera nosiaci, vždy osvedčený hornorakúsky salzburgský 59. cis. a kráľovský peší pluk bodákmi vyhnal Rusov z nádražia a z posícií okolo zašiancovaných šiatrových táborov od pevnosti na sever a súčasne s utekajúcim nepriateľom *vťahol do mesta, ktoré do večerných hodín úplne očistil od nepriateľa. Zbitý nepriateľ utekal na juh a juhovýchod.* Armáda generála Böhm-Ermolliho pri Bialom Kamienci v severovýchodnej Haliči *front nepriateľa na 20 kilometrov širokom odseku prelomila.* Táto dvojité porážka prinútila Rusov, aby všetky svoje ešte od Styru na západ bojujúce sily vtišli za riekou. Cúvanie nepriateľa na dnes ráno rozprestrela sa už i na front okolo Zborowa. Mesto Zborow včera armáda grófa Bothmera zaujala. Pozdĺž Strypy bitka ešte trvá.

Jedon protiútok Rusov predvčerom na okolí Kozowy, jednu nemeckú a jednu rakúsko-uhorskú brigádu na niekoľko kilometrov odtiskol, ale Rusi pred našim útokom od boku, ktorý sme začali cieľom ich zahnaní, bez vyčkania účinku tohto nášho útoku, náhle cúvli na na východný breh Strypy. Aj od Bučaču severne odrazili sme viac nepriateľských útokov. Rusi utrpeli ťažké ztráty.

Posledné dni vo východnej Haliči a od Wladimír-Wolyňskijho východne zajatých Rusov zvýšil sa na 30 dôstojníkov a 12.250 mužov. V auguste pod rakúsko-

uhorským hlavným velením bojujúce spojenecké čaty dovedna 190 dôstojníkov a 53.299 mužov zajaly a 34 kanónov a 123 strojových pušiek ukoristily. Tam válečná sila od počiatku mája dovedna zajala 2100 dôstojníkov a 642.500 mužov, ukoristila 394 kanónov a 1285 strojových pušiek.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Naše čaty vťahly do Brodov.

Úradná zpráva z ruského bojišta vydaná 2. septembra.

Na území trojhranu pevností vo Volhynii prenasledovanie Rusov dobre napreduje. Naše čaty vyše Lucku na širokom fronte prešli cez Styr.

Nemecko-ruská vojna.

O udalostach ruského východného a juhovýchodného bojišta hlavný válečný stán nemecký vydal nasledovné úradné zprávy:

Z východného bojišta.

27. augusta. **Armády maršalla Hindenburga:** Pri Bausku, Schönbergu, od Mitavy juhovýchodne a na okoli od Kowna východne bitky trvajú ďalej. Zajali sme 2450 Rusov, ukoristili sme 4 kanóny a 3 strojové pušky. Od Kowna na juhovýchod nepriateľa sme odbili. *Zámok Olita, ktorý Rusi vyprázdnil, sme obsadili.*

Ďalej na juh nemecké čaty v smere Njemena napredujú. Priechod na odseku Berezovky, od Ossoviecu na východ, sme vybojovali. Prenasledovanie nepriateľa

V strelnej zákope pred Ivangorodom.

Nepriateľ vo východnej Haliči na celej čiare znova cúva.

Čaty generála Böhm-Ermolliho vťahly do Brodov a dnes od tohto mesta východne, za ruskou hranicou pokračujú v napredovaní.

Severné krídlo armády grófa Bothmera na cestách zo Zborova do Zališče a Tarnopolu pokračuje v prenasledovaní. Zbitý nepriateľ cúva ku Serethu.

Armáda baróna Pflanzera-Baltina včera za prudkého boja odtiskla Rusov za výšiny nachodiacie sa od Strypy východne. Tento zdar aj front pri Dnjestri až po ústie Seretha otriasol a prinútil ku cúvaniu.

Na hranici Bessarábie za ruským frontom početné dediny stoja v plameňoch.

Od Kobrina severovýchodne bojujúce cisárske a kráľovské čaty spolu s našimi spojencami, nepriateľa postupne odtiskajú na močaristý vidiek hornej Jasioldy.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

na celom fronte medzi Suhovolou pri Berezovke a medzi Bialovieskou horou je v prúde.

Armáda generála Gallwitza 25. a 26. augusta zajala 3500 Rusov a ukoristila 5 strojových pušiek.

Armády maršalla bavorského kniežata Leopolda: Armády prenasledujú nepriateľa. Právě krídlo na odseku Lesna—Prawa od Kamieniec-Litovska severovýchodne bojuje o priechod.

Armády maršalla Mackensena: Naše čaty od Brest-Litovska severovýchodne bližia sa ku ceste medzi Kamieniec-Litovským a Myščycami. Od Brest-Litovska na juhovýchod nepriateľa zabnali sme za odsek Rytá

V boji svedenom od Bausku a Schönbergu severovýchodne nepriateľa sme odbili. Vyše 2000 Rusov sme zajali, 2 kanóny a 9 strojových pušiek sme ukoristili.

Vytrhnutia nepriateľa proti časti nášho frontu medzi Radziviliski a Svjadovse sme odrazili.

Od Kowna juhovýchodne čaty generálobersta aj ďalej víťazne postupujú napred.

Medzi Bobrom a bialoveským pralesom prenasledujeme nepriateľa. *Mesto Narew sme obsadili.*

Armády maršalla bavorského kniežata Leopolda: Armády postupujú v bialoveskom pralesi a za riekou Lesna—Prawa, východný breh ktorej pri dolnom toku sme už zaujali.

Armády maršalla Mackensena: Počas prenasledovania prekročili sme hradsú medzi kamiencom Litovským a Myščycami. Medzi riekami Muchaviec a Priplet naše čaty *pred sebou ženú zbitého nepriateľa.*

Nemecká jazda včera pri Samary vedľa kowelsko-kobrinskej hradskej odbila jednu divíziu nepriateľskej jazdy.

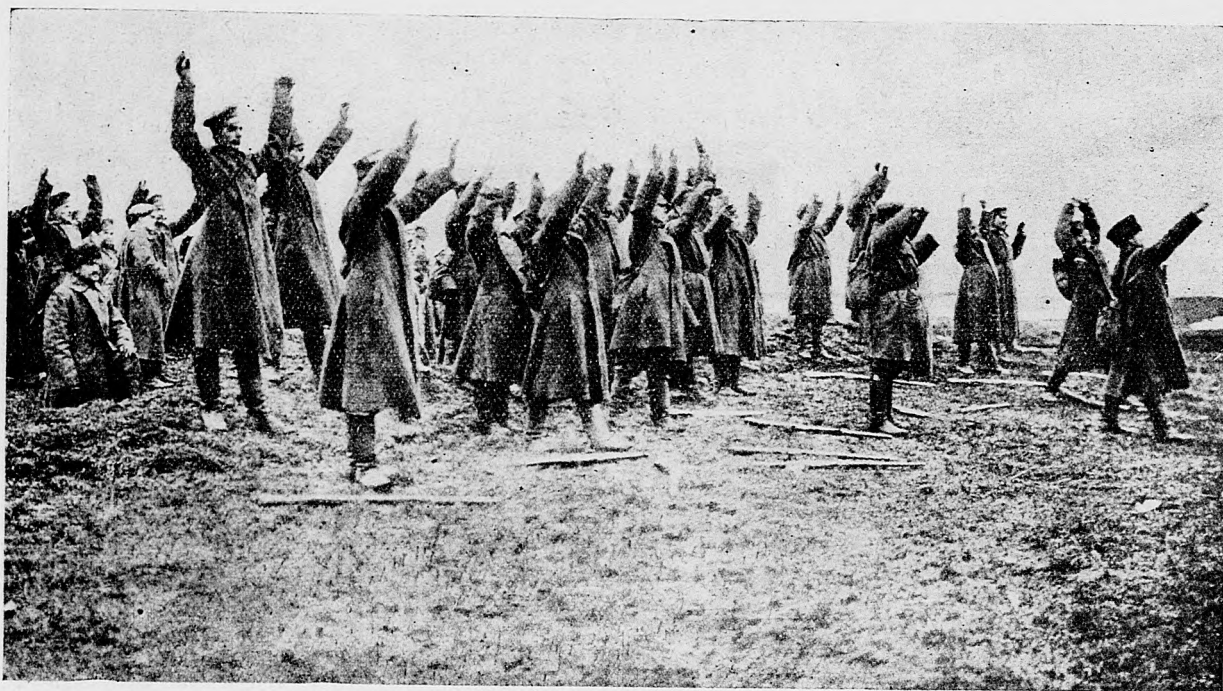
29. augusta. **Armády maršalla Hindenburga:** Od Kowna juhovýchodne húževnatý odpor nepriateľa

30. augusta. **Armády maršalla Hindenburga:** Čaty generála Belowa bojujú o predmostie od Fridrichstadtu južne. V boji od Njemena východne armáda generálobersta Eichhorna prišla na vidiek od Olity severovýchodne. *Tu sme novších 1600 Rusov zajali a 7 kanónov sme ukoristli.*

Smerom ku Grodnu útokom sme zaujali Lipsk pri Bobre; nepriateľa prinútili sme ku vzdaniu sa odseku Sidra a prešli sme cez Bokolku.

Východný kraj od Bialystoku severovýchodne a východne rozprestierajúcich sa lesov na viac miestach sme dosiahli.

Armády maršalla bavorského kniežata Leopolda: V bialoveskom pralesi bojujeme o priechod cez horný tok Narewa. Nemecké a rakúsko-uhorské čaty

Ako sa poddávajú Rusi.

sme zlomili. Naše čaty prenasledujú cúvajúcich Rusov. Cez lesnaté územie, rozprestierajúce sa od Augustowa na východ, sme prešli. Ďalej na juh počas prenasledovania prišli sme na čiaru Dombrowo—Grodek odsek Narewky (od mesta Narew východne).

Armády maršalla bavorského kniežata Leopolda: Cez bialoveský prales nepriateľa prenasledujúce armády so svojim pravým krídlom blíž sa ku Šerešovu.

Armády maršalla Mackensena: Za bojov zadných vojov Rusov odtiskli sme až po čiaru Paddubno (pozdĺž pryzanskej hradskej) — Tevli—Kobrin. Od juhu naše cez močariská napredujúce čaty nepriateľa takmer až po Kobrin prenasledovali.

Rusi, aby kryli svoje posície, nesvedomitou, ktorá naše čaty a náš ľud naplňuje najväčšou ošklivosťou, voči našim útokom hnali tisíce obyvateľov: svojich vlastných krajanov, medzi nimi aj mnoho žien a detí. Naša palba aj mimovoľne vyžadovala niekoľko obetí.

generálobersta Woyscha pri Suchopoli na východnom kraji pralesu a pri Šerešove vybili Rusov z ich posícií a nepriateľa tuho prenasledujú.

Armáda maršalla Mackensena: Rusi, aby umožnili cúvanie zadných vojov svojich stĺpov cez močaristý, od Pružian východne rozprestierajúci sa vidiek, včera na priestore od Kobrina južne smerom ku Poddubnu pustili sa do boja. Zbili sme ich, ačkoľvek už i odtiahnuvšie časte svojich vojsk znova hodili do boja.

Neosožilo im ani to, že v histórii vojen všetkých časov páru nemajúce pokračovanie, že k obrane svojich utekajúcich vojsk zvlášte ženy a dietky ľudu svojej vlasti, ktoré počas cúvania so sebou pojali, na tisíce hnali pred naše útočiace čaty.

31. augusta. **Armády maršalla Hindenburga** Od Fridrichstadtu južne na predmostí boj trvá ďalej.

Od Njemenu na východ naše čaty ku železničnej čiare od Grodna vedúcej do Vilny pokročili napred; chytili 2600 zajatcov.

Na západnom fronte hradu Grodno dosiahli sme Nowy-Dwor a vidiek Kuonice.

Pri Grodeku nepriateľ pred našimi útokmi vyprázdnil svoje posície na východnom kraji bialystokského lesu.

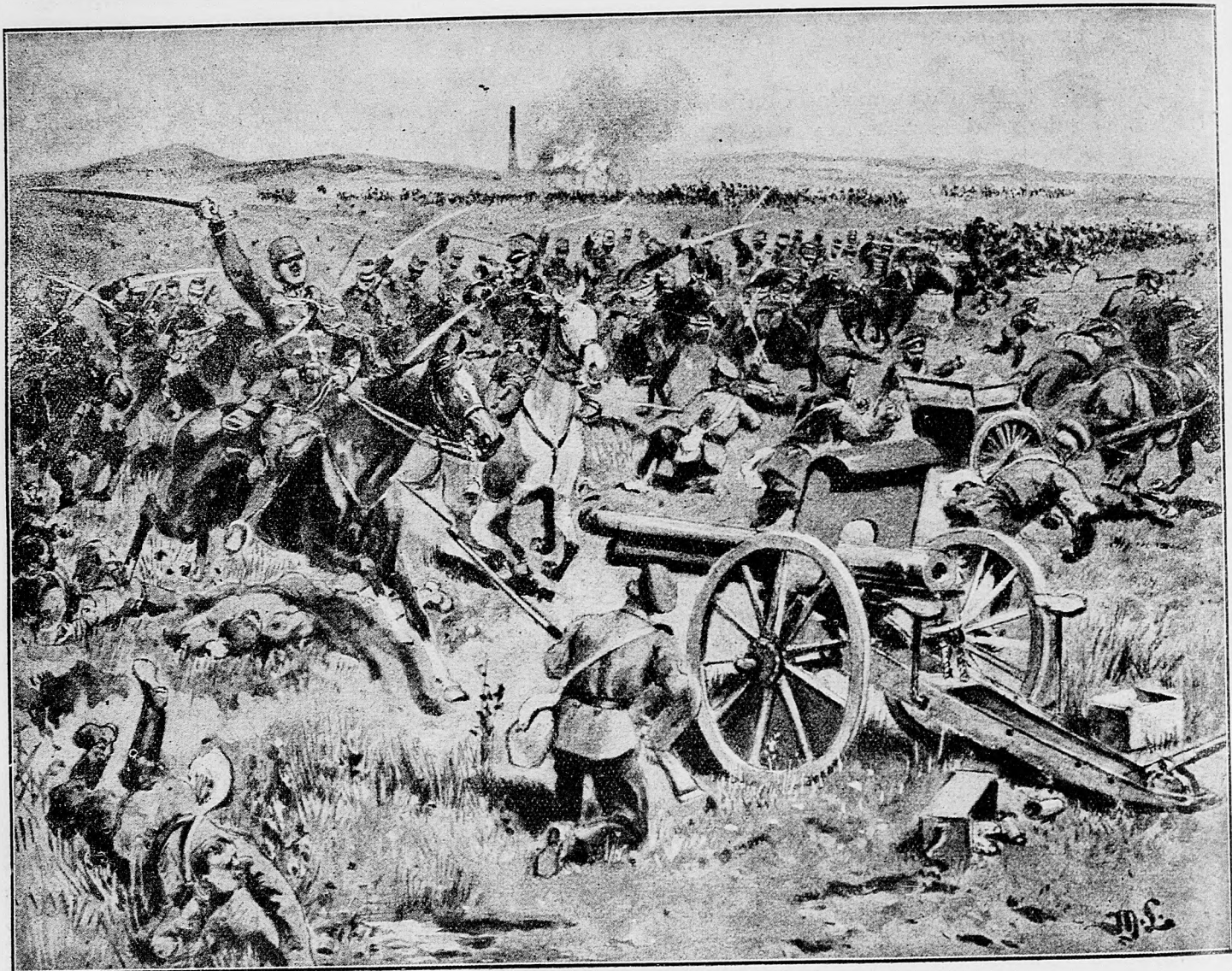
Armáda maršalla bavorského kniežata Leopolda: Na hornom Narewe miestami vydobili sme už priechod. Lavé krídlo armády napreduje ku Pružianom.

Armády maršalla Mackensena: Počas prena-

trvalo ďalej. Kde sa nepriateľ postavil proti nám, odohrali sme ho.

2. septembra. **Armády maršalla Hindenbрга:** Pozdĺž železničnej čiarly Vilna—Grodno obec Zarnokovale útokom sme zaujali. Pri mereci náš útok napreduje.

Na západnom fronte Grodna čiarou vonkajších opevnení padla. Severonemecký landwehr včera útokom zaujal od cesty Dombrovo—Grodno severne ležiace opevnenie č. 4. Z päťsto hláv pozostávajúcu

Po pretrhnutí ruského frontu pri Bugu naša jazda prenasleduje nepriateľa, pri čom zničila jednu ruskú batteriu

sledovania dosiahli sme odsek Muchawiec. Zadné voje nepriateľa sme zbili; zajali sme 3700 Rusov.

1. septembra. **Armády maršalla Hindenburga:** Od Njemena východne boje trvajú ďalej. Na západnom fronte Grodna naše čaty stoja pred čiarou vonkajších opevnení. Medzi Odelskom od Sokolky na východ a Bielovieským pralesom nepriateľa ďalej sme prenasledovali.

Armády maršalla bavorského kniežata Leopolda: Horný tok Narewa sme prekročili. Od Pružian na sever nepriateľa zahnali sme za močaristý vidiek.

Armády maršalla Mackensena: Prenasledovanie

posádku sme zajali. Pozde večer potom badenské čaty vzaly do svojej moci ďalej na severozápad ležiace opevnenie č. 4a., spolu so stoopäťdesiat hláv počítajúcou posádkou. Nato ostatné opevnenie napred potisknutého západného frontu Rusi vyprázdni.

Od bilystického pralesa východne od Makaroviec (od Odelska juhovýchodne) na hor po boji obsadili sme priechody Sviesloču. Počet včerajšej koristi armád je 3070 zajatcov, jeden ťažký kanón a tristrojové pušky. Pri Ossovieci mimo toho vykopali sme tri ťažké kanóny, ktoré nepriateľ potopil do močiara.

Armády maršalla bavorského kniežata Leopolda:

Zo severo východného kraju bieloveského pralesa včera po boji sme sa von dostali. Nočným napadnutím zmocnili sme sa priechodu cez Jasioldu na močaristom od Pružian severne rozpriestierajúcom sa okolí. 1000 Rusov sme zajali.

Nočné protiútoky nepriateľa krvave sme odrazili. Dnes ráno nepriateľ po ďalších nezdaroch prestal odporovať.

29. augusta. Spojenecké čaty včera porazeného nepriateľa zahňaly za čiaru Pomorzany—Koniuchy—Kozowa a za odsek Koropiec.

Figel ruského jazdca. — Aby ho z ďaleka nepoznali, obložil sa senom.

Armády maršalla Mackensena: Počas prenasledovania odsek Muchaviecu na celom fronte sme prešli.

Z juhovýchodného bojišta.

28. augusta. Nemecké a rakúsko-uhorské čaty včera pod vedením generála grófa Bothmera pri Zlotej Lipe, od Brzežian severne a južne, prelomily ruské posície.

31. augusta. Od Brzežian severne nepriateľskú čiaru prerazivšie nemecké a rakúsko-uhorské čaty, pozdĺž Strypy na niektorých miestach protiútokom zadržaly väčšie ruské sily.

1. septembra. Čaty generála grófa Bothmera napriek húževnatému odporu nepriateľa, pri Zborowe a od tohto severne útokom zaujaly výšiny na východnom

brehu Strypy. Protiútoky Rusov, ktoré nás za čas pristavily, sme premohli.

Počet nemeckými čatami v mesiaci auguste na východnom a juhovýchodnom bojišti zajatých Rusov a množstvo válečnej koristi vzrástlo na 2000 dôstojníkov, 269.839 mužov, na viac než 2200 kanónov a na omnoho viac než 560 strojových pušiek. Z tohto na Kowno okrúhlym počtom pripadá 20.000 zajatcov a 827 kanónov, na Novogeorgiewsk okrúhlym počtom 90.000 zajatcov (medzi nimi 15 generálov a vyše 1000 iných dôstojníkov), 1200 kanónov a 150 strojových pušiek.

Spočítanie kanónov a strojových pušiek v Novogeorgiewsku však ešte není skončené, v Kowne ale spočítanie stroj. pušiek sa ešte ani nezačalo. V spočítaní uvedené čísllice teda ešte značne sa zvýšia. Množstvo streliva, potravín a zásoby ovsu v oboch pevnostiach predbežne nemožno ani prehliadnuť.

Počet nemeckými a rakúsko-uhorskými čatami od 2. mája, to jest od počiatku jarnej vojny v Haliči zajatých Rusov zvýšil sa už na viac než jeden million hláv.

Počas prenasledovania včera vyše tisíc zajatcov a jedna strojová puška dostala sa Nemcom do rúk.

Vojna Nemcov proti Francúzom a Angličanom.

O udalostach bojišta proti Francúzom a Angličanom hlavný válečný stán nemecký vydal nasledovné úradné zprávy :

27. augusta. V Champagne a na výšinách Maas šiancové stavby Francúzom sme rozhodili. Vo Vogézoch jedno slabé vytrhnute Francúzov ľahko sme odbili.

28. augusta. Útok Francúzov s ručnými granátmi na Lingekopfe (od Münstera severne) sme odbili.

Na jednej časti frontu činnosť delostrelectva a letúňov bola veľmi čulá. Nepriateľskí letúni bezvýsledne bombardovali Ostende, Middelkerke a Brügge. V Mühlheime (Baden) bomby letúňov zabili tri občianske osoby.

29. augusta. Na bojišti proti Francúzom a Angličanom významnej udalosti sa nestalo.

30. augusta. Významnej udalosti sa nestalo.

31. augusta. Významnej udalosti sa nestalo.

1. septembra. Položenie je nezmenené.

Od Bapaume na severozápad jedon náš letúň so-strelil jedno anglické lietadlo.

Vojna Turecka proti Rusom, Angličanom, Francúzom a Talianom.

O udalostach bojišta proti Rusom, Angličanom, Francúzom a Talianom hlavný válečný stán turecký vydal nasledovné úradné zprávy :

27. augusta : Dňa 25. t. m. nepriateľ na odsekoch Anafortu, Ari-Burnu a Sed il Bahru kde prudkú, kde slabšiu delostreleckú palbu udržoval za veľkého márenia munície. V noci na 25. t. m. nepriateľ na fronte

Sed il Bahru do úsvitu strieľal. Dňa 24. a 25. t. m. nepriateľ menšími silami pokúsil sa útočiť proti nášmu ľavému krídlu, ale útočiacich sme zničili.

Na ostatných frontoch niet zmeny.

28. augusta. Dňa 26. augusta na odseku Anafortu, odhliadnuc od občasnej palby delostrelectva a pechoty, nič sa nestalo. Na odseku Sed il Bahru naše delostrelectvo na ľavom krídle rozbúrало jednu časť nepriateľských streleckých zákop.

Na ostatných frontoch sa nič nezmenilo.

29. augusta. Na dardanellskom fronte nepriateľ 27. augusta na okolí Anafortu po delostreleckej príprave na suchu a na vode urobil útok proti nášmu pravému krídlu pri Kireč-Tepe a proti nášmu centru od Ašmak-Dere južne. Nepriateľa na oboch miestach sme odbili a zapríčinili sme mu ťažké ztraty bez toho, žeby nepriateľ bol dosiahol čo aj len najnepatrnejšieho zdaru. Pri Kireč-Tepe jedon nepriateľský bataillon úplne sme zničili.

Nepriateľ proti nášmu centru urobil tri útoky, ale sme ho po každý raz s ťažkou jeho ztratom odbili. Naše delostrelecké náboje opätovne trafily jedon križiak a jedon dopravný parník nepriateľa.

Pri Ari Burnu na pravom krídle v noci s 26. na 27. bola čulá delostrelecká palba. Naše náboje porúchaly jednu dopravnú a jednu vlečkovú loď nepriateľskú.

Pri Sed il Bahre bola obvyklá palba delostrelectva a pechoty

Na ostatných bojištach významnej udalosti sa nestalo

30. augusta. Nepriateľ 28. augusta zopakoval svoje útoky, ktoré 26. a 27. t. m. nrobil proti odseku Anaforta. V tieto posledné tri dni nepriateľské útoky boli zvlášte tvrdošijné. Napriek tomu úplne sme odbili nepriateľa, ktorý utrpel ohromné ztraty.

Protiútokmi opäť sme zaujali jednotlivé, nepriateľom obsadené strelecké zákopy v našom centre ; v streleckých zákopách najdeného nepriateľa sme zničili.

V bojoch posledných dvoch dní nepriateľ utratil 10.000 mrtvých. Naše ztraty sú pomerne nepatrné.

Naši letúni, ktorí sa zúčastnili bojov, so zdarom vrhali bomby na posície a tábory nepriateľa.

Ináč významnej udalosti sa nestalo.

31. augusta : Na odseku Anaforta nepriateľ včera nepokúsil sa o žiadnu akciu. Naše delostrelectvo podpálilo prednú časť jednej nepriateľskej torpedolode.

Pri Ari Burnu niet významnej udalosti.

Pri Sed il Bahre naše delostrelectvo na ľavom krídle zničilo jednu nepriateľskú posíciu zariadenú ku hádzaniu bomb.

Na ostatných frontoch není žiadnej zmeny.

1. septembra. Významnej udalosti ani na jednom fronte sa nestalo.

**Krestania katolíci, organizujte Kato-
lícku Ludovú Jednotu!**

Vojna na mori.

Uradná zpráva nemeckého admirálskeho štábu.

Berlínska Wolffova agencia oznamuje :

Dňa 16. augusta jedna naša podmorská loď pri Haringtone kanónovou palbou zničila na írskom pobreží nachodiacu sa benzolovú fabriku, spolu so skladosom benzolu a ku nim prislúchajúcimi koksovými pecami. Tieto diela s vyblknutým plameňom vyletely do povetria.

V anglickej tlači svojho času vyskytnuté tvrdenie, ako keby podmorská loď bola bombardovala otvorené mestá Harington, Parton a Whitehaven, nezodpovedá skutočnosti.

Na túto istú podmorskú loď 15. tohto mesiaca jedna veľká osoby voziaca paroloď, ktorá, tak sa zdá, je majetkom «Royal Mail Steam Packet Com.», z veľkej diaľky páčila, ačkoľvek ju podmorská loď nenapadla. Výslovne ustáľujeme, že obchodná loď takýmto spôsobom k napadnutiu a nie k obrane upotrebila kanón.

Anglický admirálsky úrad 27. t. m. uverejnil, že pred Ostende jedon anglický námornický lietací stroj jednu nemeckú podmorskú loď úplne zničil a potopil. Tento chýr nezodpovedá skutočnosti. Podmorská loď, ktorú jedon lietací stroj napadol, ale ju netrafil, nepoškodená sa vrátila do prístavu.

von Behncke,

námestník šéfa námornického generálneho štábu.

(Rozbúraná benzolová fabrika je najväčšou dielnou Anglicka tohto druhu a jej význam ohľadom dorábania výbušných látok bol tým väčší, lebo takýchto fabriek v Anglicku je len veľmi málo.)

Potorpedovaná anglická dopravná loď.

«Frankfurter Zeitung» oznamuje z Amsterdamu : «Het Vaterland» sdeľuje : Cestovatelia z New-Yorku vrátiť sa parolode «Ryndam» rozprávajú, že 15. augusta vo výške Scillských ostrovov potorpedovali jednu anglickú dopravnú loď, na ktorej boli kanadskí vojaci. Z 2000 vojakov asi 1000 zachránili.

Za 7 dní utonulo 19 anglických lodí.

Londýn, 28. augusta. Úradne oznamujú, že od 18. do 25. augusta 19 obchodných lodí potopili. Za ten istý týždeň v anglických prístavoch obrátilo sa 1369 lodí.

Potopená anglická loď.

Londýnska spoločnosť Lloyds oznamuje : Anglickú paroloď «Sir William Stephenson» potopili.

Kresťanský svetový názor je blahonosný bez výmienky pre každého.

Položenie na Balkáne.

Srážky na srbskej a černochojskej hranici.

Viedeň, 31. augusta. Na srbskom a černochojskom fronte v posledné dni došlo ku kanonáde, menším srážkam a ku viac zdarným objavujúcim lietaniam. Naši vetroplavci Belehrad, vojenské opevnenia a predmety viackrát zdarne bombardovali. Pri Bileku a Grahove menšie černochojské vytrhnutia ľahkým spôsobom sme odrazili.

Rumuni.

Sofia, 31. augusta. Veľká časť bulharskej tlače zaoberá sa s chovaním sa Rumunská a háda úmysel rumunskej vlády, ktorý vyhlasuje za tajuplný.

«Balkánska Tribuna» píše, že sa Rumunsko ani ku jednej vojnu vedúcej stránke nechce pripojiť, lebo sa obáva, že by tým pritiašlo na seba hnev a pomstu druhej skupiny mocností.

Dľa «Utra» Rumunsko predbežne nechce započat akciu a najprv dočká zamiešanie sa Bulharska do vojny, aby potom i ohľadom svojho držania sa rozhodlo.

«Kambana» odporúča bulharskej vláde, aby s pozornosťou sprevádzala susednú krajinu, ktorá oproti Bulharsku patrne neprechováva takú dobroprajnosť, jakú Bulharsko prechováva oproti nej.

Grécko proti talianskym aspiráciám.

Bulharské časopisy so stále vzrastajúcou nevoľou hľadajú na vystúpenie Talianska na Východe. Poloúradný časopis «Echo de Bulgarie» ustáľuje, že na pobrežie Malej Asie a zvlášte na amysnanský vilajet poľahujúce sa plány Talianska v Grécku musia vzbudzovať nespokojnosť, pretože tieto nároky Talianska sú opravdovým zauchom panhellenistických aspirácií a nádeji. Nie malý nepokoj budí aj otázka Dodekanezosu. Druhá zpráva prízvukuje, že sa trojspolok sklamal, jestli si myslel, že Grécko primá k akcii proti Turecku, keď Talianov ženie ku brehom Malej Asie. Keď francúzske časopisy píše, že sa Grécko musí poponáhľať, jestli sa nechce zrieknuť svojich nárokov na smyrnanský vilajet, toto dokazuje len to, že jaké perfidne prostriedky používa trojspolok, keď Grécko hucká proti najnovšiemu spojencovi trojspolku, proti Taliansku. Tieto machinácie v prvom rade prevádza anglický vyslanec v Athénach Elliot, ktorý verejne povedal, že Grécko rýchlou akciou má zavreť Taliansku do Malej Asie vedúcu cestu. Ale tieto prostriedky v Athénach neúčinkujú. Grécka verejná mienka už dávno ztratila vieru v nepremožiteľnosť trojspolku a zvlášte voči Anglicku prechováva nejsilnejšiu nedôveru. V stupňovanej miere nedôveruje Grécko ani novému spojencovi antantu : Taliansku.

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!

Čaty generála Arza pri Brest-Litovsku.

Uhorská Telegrafická kancelária oznamuje z tlačového válečného stánu :

O bojoch čiat generála pechoty Arza veliteľa košického sboru z príležitosti dobitia Brest-Litovska dosiaľ staly sa známymi nasledovné podrobnosti :

Útočenie týchto čiat bolo namerané hlavne na ochranné diela na oboch stranách cesty medzi Bialou a Brest-Litovskom a začalo sa 25. augusta v popoludňajších hodinách. Zpomedi dvoch ochranných diel južné bolo pri výšine č. 144., na juhozápad od obce Kobilany, druhé od cesty na sever pri výšine č. 141. od obce Koroščyn na juh. Proti ochranným dielam pri Kobilanoch tiahla košická honvédska divisia, proti koroščynským krakovská spoločná pešia divisia. Pred prekážkami južného ochranného diela boj trval od 6. hodiny 45 min. do 10. hodiny 45 min. večer. Za prudkej palby nepriateľskej pechoty a strojových pušiek desaťnásobné drôtové prekážky kolbami pušiek a rýlami bolo treba zničiť a prekročiť v prekážkach husto uložené míny. Ponevác územie na severnej časti tohto ochranného diela bolo slabšie bránené, urobili sme proti nemu útok, načo Rusi aj posádka tejto čiaru posilnili. Večer o 8. hod. začalo sa odstránenie prekážok. Vyvinul sa rozhorčený bodákový boj. Pozostavšia posádka ušla k Bugu. V bitke vyznačil sa zvlášte košický 9. honvédskejší peší pluk. Po dobití ochranného diela, čo sa stalo v noci o 11. hod., jeden bataillon naskutku začal prenasledovať nepriateľa a rano o 3. hod. prišiel na most nad Bugom a zaujal ho. Most Rusi spustošili. S vrchu č. 141. pri Koroščine, ktorý z počiatku bránila silná posádka, Rusi na útočiace čaty žive pálili. Rano o 8. hod. aj tu sa započal útok. Posádka, ktorá vyvínovala húževnatý odpor, aj z tohto ochranného diela len bodákovým útokom bolo možno vyhnať. [Dňa 26. augusta v ranných hodinách jeden nemecký rezervný armádny sbor prišiel od severa a vnikol do ochranných diel severného frontu, do citadelly a mesta Brest-Litovsk. Rusi mesto podpálili. Na vnútornom území bolo len málo obyvateľov. Korist' ešte nebolo možno ustáliť.

Zničené ruské armády.

Ztrata Rusov 1,400.000 mužov.

Berlinskej Wolffovej agencii z hlavného válečného stánu nemeckej armády píšu :

V terajšom čase, keď sme po padnutí ruskej vnútornej ochrannej čiaru prišli ku istému odseku válečných operácií, veľmi poučné je krátko ustáliť dosavadný výsledok offensivy, ktorá sa začala 2. mája prelomením ruského frontu pri Gorliciacch.

Silu ruských armád, ktoré sme ustavične tlačili, prinajmenej rátajúc, odhadovať možno na 1,400.000 ľudí. V boji okrúhlym počtom 1,100.000 ľudí padlo do

zajatia a aspoň 300.000 ľudí padlo alebo bolo ranené, keď týchto posledných (chorých nerátajúc) dľa veľmi ľavného rátaťia odhadujeme na 30 %-ov zajatých, čo je ale zaiste viac, lebo odkedy nepriateľ cieľom zachránenia zbytku svojho delostrelectva rýchle súvanie bez ohľadu na ľudský život pechotou sa pokúsil kryť, prirodzene utrpel mimoriadne krvavú ztratu. Možno teda s istotou povedať, že armády, s ktorými sme sa počas našej offensivy srazili, úplne byly zničené.

Že nepriateľ napriek tomu ešte má čaty na bojišti, to možno vysvetľovať tak, že pre offensivu v Turecku v južnom Rusku napohotove stojace divíse tá pritiahol, že veľmi mnoho od poly vycvičeného rezervného mužstva z vnútra Ruska hodil súrne na bojište, ďalej, že z tých frontov, na ktorých náš tlak menej bolo cítiť, početné mužstvo v menších sväzkoch odtiskol na sever.

Všetky tieto poriadky osud pristaviť nemohly. Z *Haliče, Poľska, Kurlandu a Litvanie odohnali sme nepriateľa, jeho zavretý front je roztrhnutý, jeho armáda v dvoch úplne rozdelených skupinách hrnie sa zpät. Prinajmenej 12 pevností, medzi nimi 4 veľké a moderne vybudované pevnosti padly do rúk našim hrdinským a verným bojovníkom a spolu s nimi aj vonkajšia a vnútorná zabezpečujúca čiara ruskej ríše.*

Listy narukovaných Spišských Magurčanov z bojišta.

Richvaldský gazda Ondrej Manjak, pešiak 67. pluku, v svojom 10. aug. datovanom liste píše svojmu duchovnému: Dám im na známosť, že som zdravý. Keď by nám milý Pán Ježiš dal jak najskôr slávneho, víťazného pokoja! List od nich som dostal. Ondrej Irha, dá ich bars šumne pozdraví, aj Ondrej Grivalski dá ich pozdraviť. Aj so Štefaňákom som sa zisiel i s kostolníkovým Jašom, sú tiež zdraví. A teraz im píšem, že kde sme my, toten valal, dedina, savola Kamionka, ale my v lese máme švarmlinie pri tej vede; tota voda sa volá Bug, to oni budú znať, jak bude na mape, ale sme ešte neprešli za vodu. Teraz im píšem, jak sa tí ľudia majú, ani jedného nemá vo valale. A úroda je šumná, len kosíť nemá kto. Tu je spustošené všetko. A nech pýtajú naši farníci to Božské Srdece Ježišové, aby sa smilovalo nad tými národami, aj nad našim vojskom, aby sme sa mohli dočkať jak najskôr toho slávneho pokoja. Tak ostávame verní ich farníci a odporúčame ich na milého Ježiša Krista a na Pannu Mariu: Patrónku Uhorska.

Richvaldský mládenec Ján Michna, pešiak 67. pluku, v svojej 15. aug. datovanej karotke píše svojmu duchovnému: Včera večer som dostal 32. číslo «Kresťana», aj jednu čistu korotku. Krásne im ďakujem za všetko. Teraz 12-eho som poslal domov 15 korún. Na opravu nášho kostola venujem 2 koruny. Dneska som zase bol prítomný, chvála Bohu, na sv. omši a po sv. omši som

bol na návšteve u nášho pána regimentspátra, dlhšie sne sa shovárali. Tak pozdravujem aj mojích drahých domácich na veľa razy. Tak teraz pozdravujem aj ich krásne. Odporúčajú sa do ich vrúcných modlitieb, zostávam ich nehodný sluha Ján. S Bohom.

Richvaldský gazda Jozef Nedoroščík, obecný vojak iglovského etappen bataillonu, píše svojmu duchovnému: Písaná karotka dňa 17. aug. roku 1915. Pochválen Pán Ježiš Kristus i meno Panny Marie Ruženskej. Moj milý Pán farár, dávam im na známosť, že som ich karotku písanú 3. aug. dostal 15. aug. i noviny. A som sa poradoval veľmi, že mi dali na známosť. Ja som tiež pokus zdravý. Ďakujem ani neprestávam ďakovať, sladkému Srdcu mojého Pána Ježiša Krista a Panny Marie Sedmiboľastnej za ich svatú milosť, čo mi udelujú na tej hroznej svetovej vojne. I to im chcem oznámiť: veľkú radosť som mal 13. augusta, som sa sišiel s Ignáčom Merčekom pri meste Ostrov, za hodinu sme sa dohovárati, sme mali rásť a sme i slzy ronili od radosti a od žiaľu. Je zdravý. Už rok, jak sme neďaleko jeden druhého a sme nemohli sa síst až teraz, som ho predsa vyhľadal. I s Valkom Bombara Gercokovým sme sa zešli, je zdravý. I z Gibla s Jozefom Regecom som sa zišiel, on je pri sanitiroch. Novinky z ostatného júla som práve v ten čas dostal, keď som tú karotku na poštu oddával. I list od ženy som dostal. Tak im nemám čo nového písať. Pozdravujem ich na mnohorazy a ostavam ich milujúci farník. Ideme ku Bresču.

Richvaldský gazda Ondrej Michna, obecný vojak 17. polného delostreleckého pluku, píše v svojej dopisnici zo 17. aug. svojmu duchovnému: Milý ducl ovný Otče! Ich karotku som dostal, aj novinky; za čo im pekne ďakujem, za ich duchovnú srdečnú lásku. Ja som zdravý na ten čas, ďakujem Pánu Bohu. Odkedy sme Rusa od Kolomey zahnali, vždy stojíme na jednom mieste. Čas je tu planý, bo vždy dážď padá. Tak ich pozdravujem na stokrát, ostávam s úctou ich milujúci farník.

Hafčanský mládenec Vojtech Grivalski, delostrelec, na svojej 12. aug. datovanej karotke, z válečného prístavu Póla (pri Adriatickom mori) píše svojmu duchovnému do Richvaldu: Duchovný otče náš, ja im píšem, ja od nich list dostal aj to čítanie, to im bars krásne ďakujem za ich lásku, že ešte o mne nezapomli v tom ďalekom svete. Nech im Pán Ježiš dá zdravia žeby ešte mohli to slovo božie ohlasovať na ďalej. Som zdravý. Neplano mi. Keď by dal Pán Ježiš, žeby sme mohli vyvojovať.

Pensia roľníkov.

Toto už tretí rok máme taký zákon, ktorý umožňuje každému roľníkovi, aby si vtedy, keď vládze pracovať, na starosť, po 65. roku života ročnú pensiu, bezstarostný život zabezpečiť mohol.

Tento zákon utvorili si vlastne sami roľníci, lebo

tento zákon vlastne neni ničím iným, jako vnesenie do zákonníka túžieb roľníckeho ľudu.

Túžba bola ta, aby sa zákon nespýtal starého človeka, či vládze ešte pracovať a či nie, lež aby mu na starosť dal dobre zaslúženú pensiu. Kto v starobe nevládze už robiť, aby namiesto kosy a motyky nebol prinútený žobrácku palicu vziať do ruky, aby si vyhľadal najpotrebnejší kus chleba.

Túto túžbu zákon celkom splnil, len určil, koľko treba platiť a čo dostanú za to a ustálil, že táto pensia v 65. roku života bez každej podmienky patrí každému, kto aspoň za 10 rokov bol členom pensijného ústavu roľníkov.

Niet sa čomu diviť, že tento zákon roľníci zväčša hneď porozumeli. Veď zákon ich vlastné túžby priviedol k životu. Za prvé dva roky vyše dvadsaťtisíc ľudí dalo sa zapísať za člena do pensijného ústavu roľníkov a ich počet do vypuknutia vojny vzrástol na sedemadvadsaťtisíc.

Najprv sa dali zapisovať starší, majetnejší, vážnejší občania, ktorí vedeli, že nielen voči sebe plnia povinnosť, lež že sú povinní predchádzať dobrým príkladom ostatným obyvateľom obce, keďby oni sami ani neboli práve utisknutí na dobrodenia ústavu. A ich príklad potom nasledovali aj chudobnejší, menej rozhladenejší obyvatelia obcí.

Ale mino týchto prišli aj veľké panstvá. Jeho veličenstvo kráľ, knieža Esterházy, mnohí grófi, baróni a menší statkári dali zapísať svojich dávnych, verných ľudí za členov pensijného ústavu roľníkov. Prišli obce, vodcovia ktorých dali zapísať všetky v službe obce stojace osoby. V tomto ohľade krásnym príkladom predchádzalo mesto Békés-Čaba, ktoré 40 svojich zamestnancov dalo zapísať do pensijného ústavu roľníkov. Boly i také obce, ktoré svojim chudobnejším, ale zaslúžilým občanom na obecné trovy zabezpečily pensiu. Takouto obcou je ku pr. Ada v stolici bábodrogskej, ktorá takmer sto svojich obyvateľov dala zapísať na farchu obce.

Slovom pohyb započal sa čím najkrajšie a mal všetko očakávanie prevyšujúce pokračovanie, kým nevypukla vojna, ktorá záujímavosti ľudí dala iný smer a mohli by sme si myslieť, že teraz, keď je naša každá myšlienka na bojišti pri našich synoch, bratoch, priateľoch, že teraz na iné už ani nemyslíme, že na všetko ostatné zabúdame.

Lenže, bárs sa nad krajom i ľahajú čierne mráčky, opatrný, starostlivý gazda predsa má myslieť na budúcnosť a nesmie zanedbať svoje povinnosti. Medzi našimi roľníkmi je veľa takýchto opatrných gazdov, lebo čo od vypuknutia vojny aj nemôžeme hovoriť o tisícach, ale len o pár sto takých, ktorí sa dali zapísať do pensijného ústavu roľníkov, predsa je veľmi potešiteľné, že ústav od vypuknutia vojny zo 49 stolíc dostal nových členov.

Toto je dôkazom toho, že oheň starania sa o budúcnosť nevyhasol, lež i v terajšom starosti plnom čase

tam tlie v pahrebe pod popolom a je isté, že po našom víťaznom boji, po uzavretí pokoja znova vyblkne plápolajúcim plameňom.

CHYBNÍK.

Vyznačenie. Jeho veličenstvo kráľ Eugenovi Neubauerovi, dozorcovi košicko-oderbergskej železnice, na uznanie výtečných služieb preukázaných na obore válečnej premávky, udelil rytiersky kríž rádu Franca Jozefa na stužke vojenského záslužného kríža.

Sedmohradský biskup v Salzburgu. Z Viedne oznamujú: Dľa zprávy Reichspostu sedmohradský biskup gróf Gustav Karol *Mailáth* v salzburgských nemocniciach navštívil opatrovaných ranených uhorských vojakov a potešil ešte aj nekatolíkov. V deň Svätého Štefana biskup svätú omšu slúžil v grödskom tábore zajatcov pre uhorských dôstojníkov a strážcov zajatých vojakov. Deň pred tým biskup a jeho tajomník spovedali vojakov.

Dobročinnosť osvieteného pána biskupa spišského. Jeho excellencia, skut. vnút. tajný radca, osvietený pán biskup dr. Alexander *Párvy*, v minulom školskom roku u žiackeho stola (alumneum) poddolinského kat. hl. gymnázia Piaristov, na miesto troch usilovných žiakov zaplatil útraty obedu a večery. Osvietený pán biskup je veľmi zaujatý o túto katolícku školu, pri svojom poslednom pobyte v Podolinici vyslovil ten svoj úmysel, že malé semeníšte preloží do podolinského kláštora Piaristov. Predstavenstvo mesta Podolinca obracia sa ku katolíckemu obecnstvu s tou prosbou, aby svojimi milodarmi podporovalo žiacky stôl (alumneum) hl. gymnázia, ktorého hlavným ochrancom je, osvietený pán biskup spišský.

Z biskupstva spišského. Jeho excellencia skut. vnút. tajný radca osvietený pán biskup dr. Alexander *Párvy* v svojom poslednom obežnom liste nariaďuje, aby školský rok 1915/16 vo všetkých jemu podriadených školách, nevyhnutelne začal sa v predpísanom čase.

Načo sa obracajú katolícke kňazské majetky? Jászovársky praepošt dr. Melchior Takács v mene rádu Praemonštratensov, ktorý má i v Zemplínsku majetky, na znovavystavenie jednej zemplínskej obce, spustenej z príležitosti ruského vtrhnutia, obetoval 20.000 korún. — Velkováradský biskup gróf Mikuláš Séchenyi, prvý podpredseda uhorského Červeného Kríža, Červenému Krížu daroval 10.000 korún. — Z pozostalosti v Bohu zosnulého ostrihomského pralát-kanonika Antona Venczelli, kňazský penzijný fond arcibiskupstva dostane asi 10.000 korún. — Kardinál knieža-primas dr. Ján Csernoch uhorskému ústavu Salézskemu daroval 2500 korún. — Nitriansky biskup gróf Vilhelm Batthány na uhorskú poľmorskú loď znova obetoval 1000 korún.

Zvon na válečné ciele. Szekszárdska r. katolícka cirkevná obec uzavrela, že svoj päť metr. centov ťažký zvon «Sv. Jura» obetuje na válečné ciele.

Z Katolíckeho Karitáasu. Grófka Estera Somssich Katolíckemu Karitáasu 100 korún poslala tým cieľom, aby skrze nadobudnutie zodpovedného závoja, prekažené bolo štípanie múch a iného hmyzu, skrze čo naši ranení mnoho trpia na haličskom a ruskopoľskom bojišti, zvlášte na obväzovacích miestach.

Za znovavystavenie hornovidiieckych obcí. Mesto Sabadka, na vystavenie jednej karpátskej obce obetuje 50.000 korún. Mesto Temešvár na znovavystavenie karpátskych obcí spustošených vo vojne dá 25.000 korún. Obecný výbor veľkej obce Diósgyőr, na vystavenie jedného hornouhorského domu, odhlasovalo 600 kor. a z verejných milodarov sossbieralo sa tam do teraz na ten cieľ 800 korún.

Smrť. Námestovský farár Ján Murin po ťažkej nemoci znášanej s príkladným odovzdaním sa do sv. vôle božej a po pobožnom prijatí sv. sviatostí zomierajúcich, dňa 17. augusta zomrel v Nyitrazsámokrétu, v 53. roku svojho života a v 30. roku svojho kňazstva. Jeho mrtvolu dovezli do oravského Námestova, kde ho pochovali 21. augusta v nádeji blahoslaveného zmrtných-vstania. Nebohý narodil sa v Námestove. Kaplánom bol v Teplej, v Sedliackej Dubove, v Zakamenom Kline a v Rabči, za deväť rokov bol farárom v Zubrohľave a od roku 1901. v Námestove. — Augustin Ujfalussy, hlavný pokladník spišskej stolice na odpočinku, po krátkej nemoci a po pobožnom prijatí sviatostí zomierajúcich, 17. augusta zomrel v spišskom Dravci v 82. roku svojho života a v 56. roku svojho manželstva. Béla Ujfalussy, sudca kráľ. súdnej tabule, Štefan Ujfalussy, uh. kráľ. honvéduhársky plukovník a dr. Ernest Ujfalussy, predseda spišského sirotského súdu, oplakávajú v ňom svojho otea. — Spišsko-gelnický rodák Jozef Kollár, pomocný professor university, rezervný cis. a kráľ. poručík, majiteľ medailly hrdinskosti prvej triedy, následkom poranenia a nemoce nadobudnutej na severnom bojišti po dlhšom trápení 13. augusta zomrel v Tátraszépľaku v 25. roku života svojho.

Zpätzaujatie budínskeho hradu. Dňa 2. septembra minulo tomu 229 rokov, čo spojené kresťanské vojská budínsky hrad zpätvydobily od Turkov. Karol Lothringenský bol hlavným vodcom dobíjajúcich vojov, ktoré na severných baštách pri viedeňskej bráne vtrhly do hradu a po ťažkom ručnom zápase premožly odpor hrdinského bašu Abdiho, ktorý na čele svojich vojakov padol na terajšom Iskolai téri. Vo výročitý deň zpätzaujatia budínskeho hradu, biskup Anton Nemes v Matiašovom chráme slúžil slávnostnú sv. omšu.

Škoda hornovidiieckych škôl. Zo Šatoraljaiuhelju oznamujú: V horných stranách Zemplínska podpálili Rusi medzi ostatnými domami i ľudové školy. V 162 školách činí škoda 518.975 korún.

Košický katolícky patronážsky spolok v Levoči a v Spišskej Novej Vsi vydržoval koncerty v záujme fondu sirôt zomrelých hrdinov, levočský koncert priniesol pre válečné siroty čistého osohu 631 a novovesský 659 korún.

Budapešťiansky Katolícky Delnícky Kruh pre slovenských veriacich usporiada púť dňa 12. sept. 1915. na milostné miesto Maria Stein. V nedeľu ráno o 6 tej hodine bude svätá omša za pútnikov v Jozefovskom kostole a po skončení svätej omše pohnú sa pútnici v mene Božom s processiou. Na milostnom mieste Maria Stein bude sv. omša so spevom slovenským za pútnikov; taktiež aj slovenská kázeň. Popoludní o 2. hodine pútnici začnú sa modliť sv. ruženec a spievať litánie k úcte blahoslavenej Panny Márie. Po skončení služieb Božích vrátíme sa s processiou nazpät a dorazíme večer okolo 8. hodiny do chrámu Jozefovského. Bratia a sestry v Kristu, súčasťte sa v čím väčšom počte na tejto slávnosti Marianskej. V páde nepriaznivého počasia púť sa odbaví v nasledujúcu nedeľu. Vodcom púte bude známy duchovný, vel. p. dr. Pavel Žižka, predseda Kruhu. — Riaditelia púte zo správy Katolíckeho Delníckeho Kruhu: Ján Krajčí a Anton Vrana.

Brest-Litovsk, pri ktorého zaujatí zvlášte vyznačily sa naše uhorské čaty, bol jednou ruskou pevnosťou pozdĺž rieky Bugu. V Brest-Litovsku sbieha sa päť dôležitých železničných čiar. Význam železničných čiar rozšírením sa bojišťa vzrastá v geometrickom pomere a už z tejto samej okolnosti vysvitá mimoriadna dôležitosť pevnosti. Brest-Litovsk leží pri stoku Muchavca s Bugom. Kryl priechod cez Bug, ktorý je už splavný a bránil cestu vedúcu ku pripjetským a rokytnovským močariskám. Brest-Litovsk vybudovali v pevnosť roku 1831. počas poľského povstania. V tom čase ho uviedli do súvisu s povislanskými pevnosťami a takto vybudovali štvorhran ruských pevností, ktorý sa v palbe nemeckých a rakúsko-uhorských ťažkých kanónov srútil. Brest-Litovsk práve tak ako Ivangorod je výlučne pevnosťou, od ktorej vlastné mesto leží východne na dva kilometre. Pevnosť obkľučovalo 12 pevnostných diel, ale pevnosti najlepšiu obranu poskytovalo samo územie okolo nej. Rozsiahle močariská Brest-Litovsk urobily takmer neprístupným, no spojenecké čaty pevnosť za krátky čas predsa dobyli.

Pohostenie ranených. Z Prešporka oznamujú: Prešporské panie v predvečer 85. výročitého dňa narodenia jeho veličenstva kráľa, pohostily ranených vojakov bohatým olovrantom. Okrem jedla a nápoja dostal každý vojak niklovú škatulku naplnenú cigarettami. Arcikňažňa Izabella pre ranených darovala 10.000 cigarett, každému po desať. Rozdelila medzi nimi i 5000 pohladnic s podobizňou jeho veličenstva kráľa. V Prešporke v ten pamätný deň ani jeden ranený vojak neostal bez daru. Syn arcikňažny Izabelly, malý arciknieža Albert, daroval na ten olovrant 100 korún.

Po roku dal o sebe znak života. Ján Högerl, mládenec z Felsőkismártonhegyu, lanského roku 20. augusta písal ostatný raz svojim z bojišťa. Od vtedy nebolo o ňom chýru a všetko dopytovanie sa bolo marné. Teraz 15. augusta prišla konečne od neho táborská karotka z Tomska, zo Sibérie, že sa nachádza v ruskom zajatí.

Z príležitosti padnutia Varšavy a Ivagorodu. Velkolepé demonštrácie odbavované byly 7. aug. v Levoči. Pred honvédskeým pomníkom oduševnený zástup odspieval maďarskú a nemeckú nacionálnu hymnu a na trúbe prednášali i poľskú hymnu. Zástup tiahol i pred rezervnú nemocnicu a hlučne oslavoval ranených a chorých vojakov. Odznelo i päť zápalistých rečí, medzi rečníkmi vynikol opát-farár Coelestin Kompanyik. Podobné oslavovanie víťazstva, s hudbou a s faklovým pochodom odbavované bolo aj v Gelnici. Taketo vlastenecké demonštrácie byly i v Kéžmarku, v Podolinici a aj inde po Spiši.

Hrdinská smrť bývaleho uhorského tajomníka bulharského kráľa. Rezervný nadporučik Anton Hikisch, bývalý uhorský tajomník bulharského kráľa Ferdinanda, hrdinskou smrťou zomrel na severnom bojišti.

Znovavystavenie Rusmi zpusťošných hornouhorských obcí. Jász-nagykun-szolnokská stolica ku znovavystaveniu zpusťošných obcí Hornouhorska vyrúbi jedon percent prirážkovej dane a okrem toho sriadi aj sbierku. — Boršod-miškovský parný mlyn k vystaveniu jednej hornouhorskej obce obetoval 6000 korún. — Mesto Debrecín vystaví v Šáriši jednu obec pod menom Dubreczenfalva, doteraz na ten cieľ sosbieralo sa v meste 35.000 korún. — Rudolf Haltenberger st., spišsko-novovesský fabrikant tkanín, pre Šárišanov obetoval 200 korún.

Z ruského válečného zajatia. Lekárnik Julius Szalai, syn spišsko-novovesského izr. učiteľa Schlesingera, v tieto dni písal svojim rodičom z Krasnojarsku, že je tam správcom lekárne tábora zajatých. — Ladislav Misuta, jednoročný dobrovoľník, kaprál zo 67. pešieho pluku, písal do Spišskej Novej Vsi, že sa 20. apríla dostal do ruského zajatia. Píše, že sú dobrovoľníci osobitne. — Od spišsko richvaldského gazdu Ondreja Irhu, landšturmistu 9. pešieho pluku, 21. augusta došla do Richvaldu druhá karotka z ruského zajatia z Taškendu (Ázia).

Kéžmarskej filiálke Červeného Kríža Fridrich Keil z Connelsville (Amerika) poslal 50 korún tým cieľom, aby ten obnos pripojený bol ku pomocnému fondu zmrzačených uhorských vojakov Kéžmarku a okolia. Fond má teraz 1050 kor. Tatranskej nemocnici spišsko-sobotského Červeného Kríža Béla Sziff daroval 43 korún; ten istý minulého roku na tenže cieľ už obetoval 400 korún.

Drobné chýry zo Spiša. Na starolubovenskom odpuste, v deň Premenenia Pána k sv. sviatosťam pristúpilo asi 500 veriacich. — Na vyzvanie osvieteného pána biskupa, veriaci harhovskej farnosti k spomoženiu zmrzačených vojakov, složili 113 kor. a veriaci ružbašskej farnosti 50 korún. — Na nemešanskú okresnotársku stanicu jednohlasne vyvolili doterajšieho notárskeho zástupcu Franca Bliesznera. — Vo Veľkom Lipniku 10. augusta zomrel stoličný cestovný komisár, stoličný vyborník Pavel Gergelyi v 74. roku života svojého.

Z ruského bojišťa 28. aug. 1915.

P. P. J. K. Ct. P. R. Prosím o uverejnenie mojich pár riadkov v našom Kresťane.

Zaumienil som si niekoľko riadkov napísať o tom, ako sa my tu máme na severovýchodnom bojišti. Ako pionieri piateho bataillonu prešporského sme tu jedna kompánia a síce piata. My sa zaoberáme s kopaním dekungov a so stavaním mostov. Dňa 28. na 29. júla sme prešli cez Vislu neďaleko mesta Koženic, medzi obcami Nová Vies a Svieži Grn, nemecké vojsko totiž previezli sme sa na druhý bok rieky, za veľkej strelby nepriateľa. To sa nám aj poďarilo a nepriateľ cúvol. Je pravda, že i so ztrátou, to už ale ináčšie není. Nebohých sme pochovali do jedného hrobu, postavili sme im jeden spoločný kríž a hrob sme pekne okrášlili ako nám to naše okolnosti dovolily. Na druhý deň sme sa chytli do robenia mostu a spravili sme dva z hotového materiálu, aby za pechotou vozy mohli prejsť na druhú stranu. Tam nás ale zas nepriateľ trochu plašil z jedného kanóna, ale ďakovať Pánu Bohu, nikomu sa nič nestalo. Za ten čas robili sme aj jeden stály most, ktorý je dlhý jeden tisíc a päťdesiat metrov, robili sme na ňom jedonadvásť dní. Keď bol tento most hotový, dostali sme rozkaz na marš a maširovali sme štyri dni cez mesto Lukow k rieke Bug do mestečka Kjelnik, ktoré je už za rusko-poľskou hranicou. Sme teda už v samom veľkom Rusku. Tu zas robíme most. Zajatých ženú okolo nás každú chvíľu. Naše vojská porad napredujú a nepriateľ v zúfalstve uteká kade vidí. S týmto končím moj dopis a všetkým mojím známym a čitateľom Kresťana posielam úprimný pozdrav a prosím Pána Boha, aby sa smiloval nad nami a poprial nám túžebne očakávaného pokoja. S úctou a pozdravom ostávame: Alois *Priváresy*, Izidor *Liska*. Feldpost No. 190.

*

Spišsko richvaldský farár, od svojho farníka Jána Piknoša, raneného honvéda, dostal nasledujúci list:

Przemysl, 19. aug. 1915.

Milý, ctený Otče Duchovný! Dostal som karotku od nich, aj som sa veľmi potešil, aj som všetko vyrozumel, čo mi písali. Aj som dostal dve čísla «Kresťana», aj modliacu knižočku, aj List k bojovníkovi na

bojišti, aj knižočku o poučení sdržoval sa opojných nápojov, aj dve čísla «Buditel katolickeho ludu». Tak teraz im bars pekne ďakujem. My Slováci, čo sme spolu v jednej izbe; sú traja a ja švrtý a jeden pri druhom ležíme. Sme sa bars potešili všetci, lebo sme nemali čo čítať. Mena ich sú: Matej Pompura z Gemerska, Ján Sikora z Báčky a Ján Strelec zo Zvolena. Tak im bars pekne ďakujeme. S Bohom.

Prosba ku veľkodušným dobrodincom.

V obci *Hruštín*, s úsvitom z 29. na 30. augusta nenadále vypuknutému požiaru padlo v obeť a na prach zhorelo 20 drevených domov i s pobočnými stavaniami. Zahynulo i viacej kusov lichvy. V mene 20 zcela ožobráčených rodín ku veľkodušným dobrodincom obraciam sa s tou upenlivou prosbou, aby ku ulaveniu mojich bez prístrešia ostavších ubohých farníkov láskave prispieť ráčili.

Hruštín, (Árva m.) 31. augusta 1915.

Franc Dulya,
farár.

5 halierov

stojí poštová dopisnička, na ktorej môžete si pýtať môj hlavný 4000 vyobrazeniami ozdobený ceník, ktorý obsahuje bohatý výber osožných v domácnosti potrebných článkov, darov a každému pošle sa zdarma a franko.

Prvá dieťa hodín

JÁN KONRAD

c. a k. dvorný zásielca
BRŮX číslo 718. (Čechy.)

Echt nicklové vačkové hodinky K 4.20, 5.—. Strieborné K 8.40, 9.50. Nicklové budičky K 2.90. Hodiny s kukučkou K 7.85. Pendlové hodiny K 9.—.

Zasielanie s poštovou dobierkou. Záměna povolená, alebo návrat peňazí.

Makulatura papier
(starých novín papier veľmi hodí sa k zaobaleniu bársjakých predmetov) metr. cent po 8 K k dostaniu u vydavateľstva.

Privilegovaný a zákonom chránený
prostriedok čistenia semena na siatie
ANTISPORAVITA

Krajinské a zahraničné odborné auktority ustály, že *Antispora-Vita*, ku čisteniu každého druhu semena na siatie, v prvom rade pšenice, v našej vlasti snetom stále ohrozovanej, je najsoďpovednejší a preto v každom hospodárstve nevyhnutne potrebný prostriedok.
Kilo po 1 kor. 40 hal.

Podrobné vysvetlenie a úpravu podávajú hlavní predavači

SCHWARZ a TAUBER veľobchodníci
NAGYKANIZSA.

Oznamy prijíma administracia

KREŠTAN

Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.